

Verslag bewonersavond tijdelijke wissellocatie voor woonboten

Locatie:	Bagels & Beans, Willem de Zwijgerlaan 161, 1056 JM Amsterdam
Datum:	6 november 2019, 18:00 - 20:00 uur
Aanwezig:	Jeroen van Berkel, dagelijks bestuurder Gemeente Amsterdam Jessica ter Maat, omgevingsmanager Gemeente Amsterdam Fred Dirksen, projectleider Gemeente Amsterdam Ellen bij 't Vuur, projectassistent Gemeente Amsterdam Peter van der Vliet, technisch manager Progr. Bruggen en Kademuren Gemeente Amsterdam Siham Belghari, procesregisseur Water Gemeente Amsterdam Harm Elgersma, adviseur Woonboten Gemeente Amsterdam Karima Aynan, junior adviseur Woonboten Gemeente Amsterdam Sylvia Brouwer, medewerker Vergunningen stadsdeel West Frank Bakker, gebiedsmakelaar stadsdeel West circa 50 bewoners en anderszins betrokkenen
Verslag:	Cunera Frisart

1. Inleiding

In Amsterdam worden de komende jaren bruggen en kademuren vernieuwd. In West geldt dat onder andere voor de Da Costakade. Om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren, is zowel op de kade als op het water ruimte nodig. Dit betekent, dat de woonboten tijdelijk verplaatst moeten worden. De gemeente is daarom op zoek naar tijdelijke wisselplaatsen in de omgeving; onder andere wordt gekeken naar het Westelijk Marktkanaal ter hoogte van het plantsoen aan de Geuzenkade. De locatie lijkt geschikt om zes tot tien tijdelijke ligplaatsen te realiseren vanaf 2021. Om dit mogelijk te maken is een aantal aanpassingen noodzakelijk, zoals:

- pleziervaartuigen moeten door eigenaren tijdelijk naar elders in de stad verplaatst worden;
- snoeiwerk ten behoeve van toegangen woonboten (er wordt *niet* gekapt);
- aanleg tijdelijke voorzieningen zoals toegangen en elektra.

Hiertoe moet een zogeheten Omgevingsvergunning worden aangevraagd voor een periode van minimaal vier en maximaal tien jaar.

Tijdens deze bewonersavond kunnen bezoekers tussen 18:00 en 20:00 uur komen en gaan op het tijdstip dat hen het beste uitkomt, kort of lang blijven en in gesprek gaan met één of meer medewerkers van de gemeente over bovenbeschreven onderwerp. Dagelijks bestuurder van stadsdeel West, Jeroen van Berkel, is een deel van de bijeenkomst aanwezig om (plenair en individueel) met de aanwezigen in gesprek te gaan.

2. Plenair: in gesprek met dagelijks bestuurder Jeroen van Berkel

Na een kort welkomstwoord door omgevingsmanager Jessica ter Maat schetst portefeuillehouder Jeroen van Berkel de context van de bijeenkomst (zie ook 1. Inleiding).

Naast zo'n 1600 bruggen heeft de gemeente Amsterdam 600 km kade en oever in beheer, waarvan 200 km kade met een fundering van houten palen. Inspecties, onder andere door gespecialiseerde duikers, geven inzicht in de constructieve staat waarin de funderingen verkeren. Van de Da Costakade, die stamt uit 1890/1900, blijkt zo'n 70 % van de kademuren in zeer slechte staat te verkeren. Besloten is daarom om de kademuren van de gehele Da Costakade te

vernieuwen, een ingrijpend project voor de (woonboot)bewoners. Om voldoende werkruimte te creëren moeten de woonboten verplaatst worden. Boten die onder de bruggen door kunnen, moeten tijdelijk verplaatst worden naar elders; boten die daarvoor te hoog zijn, moeten binnen het rak (grachtdeel tussen twee bruggen) steeds verschoven worden. De opgave is dus om tijdelijke ligplaatsen, bij voorkeur in de niet al te verre omgeving in West, te vinden. Verschillende locaties zijn onderzocht en een aantal is om diverse redenen weer afgefallen. Momenteel heeft het projectteam een aantal locaties op het oog, waarvan het Westelijk Marktkanaal ter hoogte van het plantsoen aan de Geuzenkade er één is.

Dhr. Van Berkel legt uit dat hij er is voor *alle* partijen, zowel de bewoners die straks eventueel woonboten voor de deur krijgen als de bewoners (deels gezinnen met kinderen) die geconfronteerd worden met het feit dat zij voor één of voor enkele jaren (afhankelijk van het wisselen met woonboten, of het verplaatsen van woonboten voor de gehele uitvoeringsduur van de werkzaamheden) met huis en haard moeten verkassen. Hij nodigt de aanwezigen uit om eventuele bezwaren/zorgen kenbaar te maken én aan te geven, indien mocht worden besloten tot deze locatie, wat dan nodig is om een en ander voor alle partijen zo goed mogelijk te laten verlopen. Alle vragen en tips zijn welkom, zodat alle mogelijkheden zo goed mogelijk onderzocht kunnen worden.

Het projectteam staat voor een transparant proces, deelt beschikbare informatie en legt het voorstel voor aan de buurt. Tegen het uiteindelijke besluit is bezwaar en beroep mogelijk.

Reacties aanwezigen en antwoorden van dhr. Van Berkel en mw. Ter Maat

- Er is begrip voor de noodzaak van verplaatsen van woonboten van de Da Costakade, er zijn echter ook bezwaren tegen de genoemde wissellocatie en er worden alternatieven genoemd.
 - Alternatieven:
 - o overzijde Westelijk Marktkanaal ter hoogte van de Kop van Jut, met behulp van vlot/steiger voor afmeren, aangezien het daar minder impact heeft op de woonsituatie van de walbewoners (te weten: flats Marcanti-eiland die haaks staan op Westelijk Marktkanaal en dus minder uitkijken op het water en de eventuele woonboten): hier geldt een afmeerverbod, technisch bezwaar is dat talud - ook onder water - dermate steil is dat dichtbij de kant te weinig waterdiepte is en de woonboten dan in het doorvaartprofiel zouden komen te liggen terwijl dat vrij moet blijven; daarbij is de wal door het steile talud slecht toegankelijk.
Geopperd wordt te onderzoeken of talud onder water uitgebaggerd kan worden, op de kant zouden dan trapjes moeten worden gemaakt om de wal te bereiken;
 - o Westelijk Marktkanaal ter hoogte van De Ruige Speelplek (Willem de Zwijgerlaan t/o 185): het gehele bolwerk is van beide zijden een zichtmonument, waar tijdelijke ligplaatsen niet zijn toegestaan.
Voorstel: kade beschermen door middel van banden of iets dergelijks. Door te kiezen voor deze locatie is hele probleem opgelost, want voldoende plaats voor boten en waarschijnlijk geen bezwaren uit de buurt;
 - o verderop in het Westelijk Marktkanaal (westwaarts): hier wordt komende tien jaar gebouwd, ligplaatsen/woonboten in een bouwgebied is niet handig;
 - o Bilderdijkkade: over deze locatie is in week 48 een bewonersbijeenkomst. Kademuur Bilderdijkkade hoek Jacob van Lennepkade staat momenteel 'onder monitoring';
 - o Squash City (plaats voor zes tot acht woonboten);
 - o Noord;
 - o waar een afmeerverbod geldt, kan dit wellicht tijdelijk opgeheven worden.
- Dhr. Van Berkel zegt toe, dat alternatieven - voor zover nog niet gebeurd - goed onderzocht worden en dat duidelijk beargumenteerd zal worden waarom een voorgesteld alternatief volgens de gemeente eventueel niet mogelijk is. Ook is niet uit te sluiten, dat alternatieven in andere stadsdelen al geclaimd zijn voor verplaatsingen die in die gebieden nodig zijn.
- Er is zorg dat een tijdelijke situatie toch permanent wordt als de infrastructuur eenmaal aangelegd is (Amstelkerk was ook ooit als tijdelijk bedoeld en staat er al bijna 400 jaar): de

- locatie is nadrukkelijk als tijdelijke wissellocatie benodigd, dit zal goed vastgelegd moeten worden met een tijdelijke omgevingsvergunning, dat wil zeggen dat de bestemming 'tijdelijke ligplaatsen' vervalt zodra de aanpak van de Da Costakade gerealiseerd is en de woonboten weer teruggeplaatst zijn. Stilzwijgend verlengen is dan niet mogelijk, voor verlengen zou een nieuwe procedure gevolgd moeten worden.
- Vier tot tien jaar voelt niet als tijdelijk: woonboten worden over ongeveer twee jaar verplaatst naar tijdelijke ligplaatsen. Naarmate het project 'aanpak Da Costakade' vordert, kan de planning steeds preciezer aangegeven worden. Overigens: tien jaar is het wettelijke maximum voor een tijdelijke omgevingsvergunning, de periode voor aanpak van de Da Costakade is eerder vier tot vijf jaar.
 - Zoek een locatie waar woonboten kunnen blijven: zelfs als dat de wens zou zijn (woonbootbewoners willen namelijk graag terug naar hun eigen buurt) dan is pas over ongeveer vier jaar de omvang van het probleem met bruggen en kademuuren bekend. In de tussentijd kunnen zich nog calamiteiten voordoen. Op dit moment is dus niet te zeggen welke locaties wanneer permanent kunnen zijn.
 - Kwaliteit Geuzenkade: deze is goed genoeg gebleken als wissellocatie voor woonboten die niet aan de kade vast komen te liggen (maar aan een steiger).
 - Vrees voor waardedaling huis ten gevolge van vermindering/verdwijnen uitzicht/privacy: de boten die geschikt zijn voor deze locatie (boten die onder de bruggen door kunnen) hebben vanaf het wateroppervlak gerekend een maximale hoogte van 2,5 meter.
 - Voor sommige woningen heeft de eventuele komst van woonboten bovengemiddeld veel impact, omdat de afstand tussen die woningen en groenstrook/water heel klein is.
 - Als het doorgaat, liggen woonboten straks aan hondenuitlaatplaats of mag dat daar dan niet meer?: de hondenuitlaatplaats kan blijven. Het is in eerste instantie belangrijk om woonbootplekken te creëren waarbij de bewoners enigszins in hun sociale omgeving blijven wonen.
 - Na komst pleziervaartuigen en halveren frequentie vuilophaal, straks ook nog woonboten voor de deur: als het doorgaat komen er maximaal zes tot tien woonboten. Wat betreft pleziervaartuigen: pleziervaartuigenvignet geeft recht op plek, maar niet op een *vaste eigen* plek. Er is voor ieder pleziervaartuig in de stad plek, eigenaren moeten wel zelf op zoek gaan.
 - Voorgestelde locatie als tijdelijke wissellocatie staat haaks op inhoud Uitvoeringsvisie ligplaatsen voor bedrijfsvaartuigen en beleidsnota 'Water en Oevergebruik in Stadsdeel de Baarsjes' (onder andere: oever heeft een bijzondere landschappelijke kwaliteit en aanzicht van [monumentale] kademuur wordt teveel aangetast door steiger met boten): de visie is nog steeds van kracht, echter, de gemeente staat ook voor de opgave het probleem met bruggen en kademuuren op te lossen en *moet* daarom alternatieven voor wissellocaties onderzoeken.
 - Charme van wonen aan de Geuzenkade is het plantsoen en de groenstrook met zicht op het water, die goed gebruikt wordt (sociale functie, uitzicht, hondenuitlaat). Het zou heel erg jammer zijn als dit alles wordt aangetast: ten behoeve van behoud groenstrook is het idee dat de woonboten langs een steiger komen te liggen, vanaf de wal via de kopse kant toegang op de steiger en vanaf de steiger toegangen naar de woonboten, dus geen padenaanleg door de groenstrook naar de boten en geen bomenkap, hooguit wat snoeiwerk.
 - Is recente snoei toeval of heeft dat te maken met de komst van woonboten?: gesnoeid wordt conform plan en planning voor snoeiwerkzaamheden in heel stadsdeel West, dit heeft niets te maken met het onderwerp van deze bijeenkomst.
 - Aantal bewoners verklaart zich bereid tot procederen als bepaalde zaken toch doorgaan, bijvoorbeeld als onverhoeds toch besloten zou worden tot bomenkap.
 - Aanslag op het groen in de buurt is enorm, binnentuinen worden volgebouwd zonder enige handhaving en nu ook nog deze plannen voor de kade. Verzoek is aanpak bebouwen van groen in binnentuinen.
 - Vrees voor Airbnb oftewel mensen die geen binding hebben met de buurt: het verplaatsen van de woonboten uit de Da Costakade betreft bewoners, geen toeristen.

Reacties betreffende informeren/communiceren

- Een van de bezoekers zegt voorkeur te hebben voor een geheel plenaire bijeenkomst, zodat iedereen hetzelfde hoort: doel van deze inloopbijeenkomst is zoveel mogelijk zorgen en tips van bewoners ophalen, er is geen verborgen agenda, wat opgehaald is komt in een verslag dat voor iedereen is in te zien. Veel mensen vinden een inloopbijeenkomst juist ook prettig, omdat dit hen minder tijd kost en zij niet gebonden zijn aan een vaste zit van 1,5/ 2 uur.
- Terugkoppeling naar aanleiding van deze bijeenkomst is circa januari 2020. Er worden ook nog andere mogelijke wissellocaties onderzocht.
- Blok tussen Willem de Zwijgerlaan en Geuzenkade: bewoners aan Willem de Zwijgerlaan maken gebruik van onderdoorgang en zullen voortaan ook uitgenodigd worden met betrekking tot dit onderwerp.

3. Inloop: individuele gesprekken en reacties op memobriefjes

Behalve tijdens het plenaire gesprek met dhr. Van Berkel zijn (dezelfde en andere) reacties ook verzameld tijdens individuele gesprekken en op memobriefjes op de plattegronden van de tijdelijke wissellocatie.

Individuele gesprekken

Tijdens individuele gesprekken kwam onder andere het volgende aan de orde:

- stadsbreed zijn misschien wel honderden tijdelijke ligplaatsen nodig in het kader van de aanpak van kademuuren;
- bezoeker met visuele beperking benadrukt belang van hondenuitlaatplaats voor haar en haar hulphond;
- vrees voor grote schepen: in dit gebied is de maximaal toegestane lengte van een woonboot 20 meter, de maximaal toegestane breedte is 5 meter;
- boten niet tijdelijk naar andere locatie verplaatsen maar in huidige rak dubbel leggen met recht van overpad en/of kademuur gefaseerd aanpakken en dan gefaseerd schuiven met boten: dit is niet mogelijk, omdat voor al deze voorstellen geldt, dat er dan te weinig ruimte op wal en water is voor materieel en uitvoeren van de werkzaamheden. Ook gaan nood- en hulpdiensten vaak niet akkoord;
- tijdelijke locatie meer richting Kostverlorenvaart opschuiven: dit is niet mogelijk, omdat daar sprake is van teveel golfslag van beroepsvaart, aanleg golfbreker zou dan noodzakelijk zijn;
- tijdelijk verder weg plaatsen is mogelijk als er woonbootbewoners zijn met die wens en er elders plaats is;
- aanleg tijdelijke ligplaatsen: paadje langs kade of via 1 toegangspunt tot een steiger, nutskasten, steiger, per ligplaats drie meerpalen (0.35 x 0.35 m);
- er komen niet alleen woonboten, maar ook klike's, fietsen et cetera: hierover moeten goede afspraken gemaakt worden, die gehandhaafd moeten worden;
- voor verplaatsen pleziervaartuigen is elders in de stad voldoende ruimte;
- vrees dat tijdelijk uiteindelijk toch permanent wordt.

Memobriefjes

Op memobriefjes op de plattegronden werd onder andere het volgende achtergelaten:

- velen hebben, ondanks bezorgdheid op bepaalde punten, veel begrip voor de situatie die dwingt tot zoeken van tijdelijke ligplaatsen in de directe omgeving;
- nadrukkelijke oproep om groen te behouden;
- zorg over aantasting groen, bomen Geuzenkade zijn historisch erfgoed (na WOII door Canadezen geschonken) dat niet mag worden aangetast;
- plantsoen ligt op het Noorden, woonboten zullen veel licht wegnemen, waardoor plantsoen 'dooie' plek wordt;
- uniek stukje Amsterdam, open en intieme karakter van Geuzenplantsoen niet aantasten;
- op dat deel van voorgestelde locatie waar niet/nauwelijks sprake is van groene buffer tussen woningen en water geen woonboten leggen;
- idee: aanleg 'anti-zicht-groen' (bosschage), dat woonboten aan het zicht onttrekt;
- plaatsen woonboten heeft negatief effect op uitzicht;

- we willen uitkijken op groen/water niet op andere woningen/lelijke woonboten, *ons* uitzicht;
- huis ooit gekocht vanwege rustige uitzicht;
- woonbootbewoners zitten buiten aan voorkant (op westen), gaat ten koste van onze privacy;
- zorg over waardevermindering woningen, consulteer makelaar om duidelijk beeld te krijgen wat financiële impact van komst woonboten is voor huiseigenaren;
- grootte woonboten is niet in verhouding met beperkte afmeting plantsoen;
- Geuzenplantsoen wordt kleiner door komst woonboten die ruimte innemen;
- 'park' zal niet meer toegankelijk zijn voor iedereen (inclusief honden);
- Geuzenkade zal voor jaren veranderen van openbare ruimte in privé ruimte;
- verzoek: geen schuurtjes op de kade;
- zorg over extra vuil/afval;
- vrees voor geluid-/afval-/et cetera-overlast door Airbnb-gasten die geen binding hebben met laat staan loyaal zijn naar de buurt, want op woonboten is Airbnb-gehalte vaak hoog, vooral tijdens feestdagen en (school)vakanties;
- aanleg voorzieningen: naast water en elektra ook riool, vuilafvoer?;
- tijdelijke ligplaatsen alleen realiseren in grachten waar al woonboten liggen;
- nog niet genoemde alternatieven: Kop van Jut (Marcanti-eiland), Erasmusgracht (bomen daar recent gekapt);
- verzoek: doe serieus onderzoek naar andere locaties;
- zes woonboten liever ergens anders dan hier een hele buurt storen;
- in Omgevingsvergunning voorwaarde opnemen dat uiterlijk locatie niet mag verloederen;
- vrees voor ontbreken garantie dat na 10 jaar de tijdelijke situatie wordt opgeheven en niet zelfs nog meer boten zullen worden toegestaan.

4. Toegevoegde opmerkingen naar aanleiding van mail over aanpassing notulen door bewoners:

- De roulatie van woonboten naar de wissellocatie is gekoppeld aan de duur van het vernieuwen van een kadeselement van de Da Costakade. Het vernieuwen van een kadeselement kost 1 jaar, in totaal betreft het 4 kadeselementen dus kan de wissellocatie na 4 jaar worden opgeheven: Dit klopt, indien meerdere rakken (kademuurdeel tussen twee bruggen) tegelijkertijd vernieuwd worden. Per rak is de verwachte uitvoeringstijd 1 jaar. De insteek wordt om meerdere rakken tegelijkertijd te vernieuwen. Indien de werkzaamheden voorspoedig verlopen, kan de tijdelijke wissellocatie inderdaad na 4 jaar worden opgeheven.
- De woonbootbewoners op de wissellocatie behouden hun ligplaatsvergunning aan de Da Costakade, die wijzigt niet. Wel moeten zij een tijdelijke adreswijziging aanvragen in verband met post en registratie.
- Is er garantie dat de voorzieningen voor water, elektra, riolering e.d. worden verwijderd als de wissellocatie wordt opgeheven?: Ja, als de wissellocatie wordt opgeheven worden ook de voorzieningen verwijderd.
- Bewoners hebben opgemerkt dat de belangen van het grote aantal vaste bewoners van de Geuzenbuurt moeten gaan boven die van een paar woonbootbewoners die slechts tijdelijk in de buurt verblijven.
- Een bewoner heeft opgemerkt dat woonboten nu liggen aan hoge, ommuurde kades met de straat en parkeerplaatsen ernaast als onderdeel van het woongebied. Plaatsing van woonboten aan een zachte, laaggelegen oever van een openbaar park of plantsoen maakt van die omgeving een woongebied en dat doet ernstige schade aan het karakter van dit gebied.

5. Informatie

Voor vragen en informatie: Omgevingsmanager Jessica ter Maat, bereikbaar via j.ter.maat@amsterdam.nl, en/of 06 1927 2642.